

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

REMISSVAR (S2025/00933)

Arbetsprövning med bibehållen sjukpenning

Förslaget i sammandrag

I promemorian föreslås att trösklarna för återgång i arbete ska sänkas genom att möjliggöra för den som har rätt till hel sjukpenning att i överenskommelse med sin arbetsgivare *arbetspröva* hos arbetsgivaren med bibehållen sjukpenning under en period om högst 14 dagar, högst två gånger per år.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 mars 2026.

Sacos ställningstagande

Saco har beretts möjlighet att lämna synpunkter och kommentarer på de förslag som lämnas i promemorian. Saco väljer att kommentera förslaget om arbetsprövning.

Förslag 4.1 Arbetsprövning med bibehållen sjukpenning ska vara möjlig.

Den som är beviljad hel sjukpenning ska ha möjlighet att arbetspröva hos sin arbetsgivare utan att det påverkar rätten till sjukpenning. Det ska vara möjligt att arbetspröva under två separata tvåveckorsperioder inom en ramtid som uppgår till 365 dagar. Det ska förflyta minst 30 dagar mellan två perioder med arbetsprövning. Arbetsprövning ska inte omfattas av socialförsäkringsbalkens bestämmelser om rehabilitering och rehabiliteringsersättning.
--

Kommentarer:

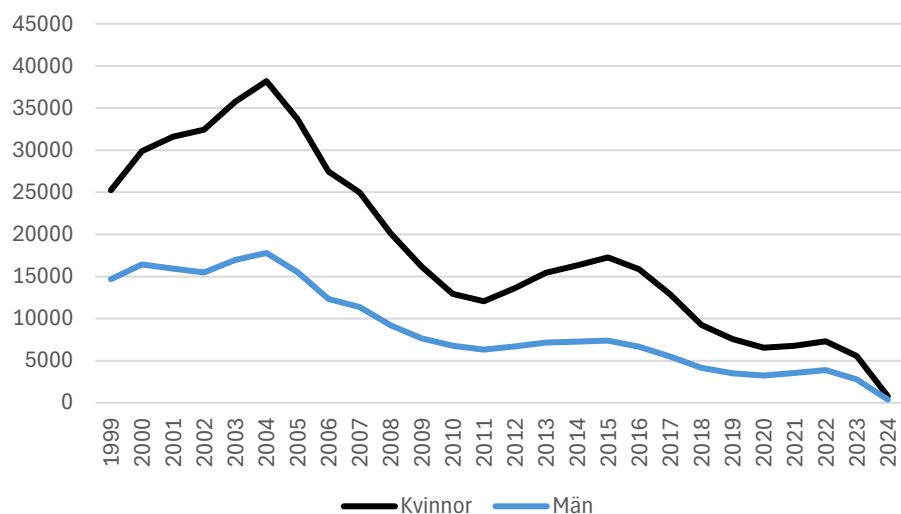
Att gå från hel sjukskrivning till att börja arbeta en fjärdedel av normal arbetstid kan i vissa fall vara ett ganska stort steg. Speciellt för personer som är sjukskrivna med stressrelaterade psykiatriska diagnoser och det handlar om att komma tillbaka till arbetet 5 dagar i veckan med reducerad arbetstid. Att ha möjlighet att pröva på att arbeta utan krav på prestation under några veckor kan vara ett flexibelt sätt att sänka tröskeln för att pröva på att arbeta för att där igenom snabbare komma tillbaka till arbetsplatsen. Forskningen visar att när det finns en engagerad arbetsgivare som har möjlighet att göra anpassningar för den sjukskrivne, så är möjligheterna att komma tillbaka i arbete mycket goda. Det är därför viktigt att kontakten mellan den sjukskrivne och

arbetsgivaren behålls, och att en arbetslivsinriktad rehabilitering påbörjas så snart det finns medicinska förutsättningar för det.

Saco instämmer därför med den bild som beskrivs i promemorian om att det behövs fler verktyg för att underlätta för individen att komma tillbaka till den ordinarie arbetsplatsen när det finns förutsättningar för det. **Saco ställer sig därför mycket positiv till förslaget om arbetsprövning med bibehållen sjukpenning.**

Arbetsgivaren har idag ett långtgående rehabiliteringsansvar (SFB 30 kap.) för individen. Socialförsäkringsbalkens regler som beskriver arbetsgivarens rehabiliteringsansvar syftar till att behovet av rehabilitering så snart som möjligt ska uppmärksammas. I det avseendet har även Försäkringskassan ett ansvar i och med sitt samordningsansvar. Det finns därför redan idag möjligheter för den sjukskrivna att komma tillbaka till arbetsplatsen utan krav på prestation och där få hjälp med arbetsmoment som den enskilde inte klarar av på grund av sin sjukdom, så kallad arbetsträning. Det har sedan länge varit ett känt faktum att arbetslivsinriktad rehabilitering i form av arbetsträning (som ger rätt till rehabiliteringspenning) erbjuds allt färre sjukskrivna allt senare i sjukfallet. Det är en rehabiliteringsmetod som passar utmärkt för personer som är sjukskrivna på grund av psykisk ohälsa. Men Försäkringskassan har i stället valt att sätta ett större fokus på arbetsplatsanpassning och deltidsarbete som en väg tillbaka, vilket har gjort att nästan ingen får möjlighet att arbetsträna (figur 1). Detta ställer också högre krav på den enskilde som gör det svårare att komma tillbaka till arbetet.

Figur 1. Antal personer med rehabiliteringspenning

Anm.: Rehabiliteringspenning går nästan uteslutande till personer som deltar i arbetsträning.
Källa: Försäkringskassan.

Saco ser därför mycket positivt på den beskrivning (sid 20) som görs i promemorian där just arbetsprövning kan vara en metod för att avgöra om det är lämpligt med en arbetsåtergång genom *arbetsträning* eller upptrappning i lönearbete på deltid. Just möjligheten att komma tillbaka till arbetet utan krav på prestation som erbjuds inom ramen för en arbetsträning kan i många fall vara avgörande för en person med en utmattningsproblematik. Saco ser därför att regeringen ger tydliga instruktioner till Försäkringskassan om att detta är en fruktsam väg att gå och som i högre grad bör övervägas om man vill få tillbaka sjukskrivna i arbete, givet att det finns förutsättningar för detta på arbetsplatsen.

För att göra arbetsprövning och arbetsträning än mer tillgänglig för personer som har möjlighet att komma tillbaka till arbetet bör det finnas en flexibilitet i hur arbetstiden förläggs vid deltidssjukskrivning. I promemorian beskrivs att perioden med arbetsprövning ska vara sammanhängande och inte delas upp i enstaka dagar under den 14 dagarsperiod som arbetsprövningen som längst pågår. Vid deltidssjukskrivning med sjukpenning så är huvudregeln att arbetstiden på motsvarande sätt ska minskas lika mycket varje dag, snarare än att arbetstiden är koncentrerad till vissa dagar. Denna huvudregel har gjort att nästan all sjukskrivning har en jämn reducering av arbetstiden. Bestämmelsen som rör arbetstidens förläggning vid deltidssjukskrivning förtydligades dock i februari 2022, för att i ökad grad ha möjlighet att avvika från huvudregeln (SFB 27 kap. 46§). Det som tillkom var att arbetstiden kan förläggas på ett annat sätt så länge arbetstidensförläggningen *inte försämrar möjligheterna till återgång i arbete*. Den ökade flexibiliteten syftar ju till att förbättra möjligheterna till återgång i arbete. Detta bör även gälla vid arbetsprövning.

Avslutningsvis bör även reformen utvärderas för att avgöra om den användes i önskvärd omfattning, eller om det finns några begränsande omständigheter givet den föreslagna utformningen. En effektiv rehabilitering för återgång i arbete är viktigt.

Sveriges akademikers centralorganisation
Med vänliga hälsningar

Lena Granqvist
Samhällspolitisk chef

Thomas Andrén
Välfärdsekonom